

- Vanuit de klankbordgroep raadsleden Midden-Holland
- Het beste van Midden-Holland
- Begroting en jaarrekening vastgesteld

- Mkb-deal “Ondernemend Midden-Holland” ter versterking van het mkb
- Werkbezoek Statencommissie Ruimte Wonen Economie
- Convenant detailhandelsbeleid gemeenten Midden-Holland
- Campus Gouda: focus op bodemdaling en zorg en technologie
- Vijfde dorp Zuidplas: woningen en twee bedrijventerreinen

- Actualisatie Uitvoeringsprogramma bij het Regionaal Verkeers- en Vervoer Plan
- Verkeersveiligheid campagnes en themamaand
- Actualisering regionale gebiedsagenda en voordracht subsidie infrastructurele projecten 2022
- Nieuwe aanbieder van laadpalen in regio Midden-Holland
- Ontwikkelingen Beter Bereikbaar Gouwe
- Rijkswaterstaat gunt planuitwerking en contractvoorbereiding A20 aan AlphA20

- Ontwikkelingen jeugdhulp ten gevolge van corona
- ‘Gewoon’ Thuis Jeugd
- Verlengen overeenkomst Jeugdbeschermingstafel
- Afstemmen wonen en zorg: samen meer beweging krijgen

- Bezoek gedeputeerde Anne de Koning
- Gedeputeerde Staten reageert op Agenda Verstedelijking en Mobiliteit
- Vijfde dorp Zuidplas ontwikkelingen
- Pleidooi nationaal programma bodemdaling
- Nationaal Congres Bodemdaling 18 november

- Regio Midden-Holland stelt regionaal energieplan (Regionale Energie Strategie 1.0) vast

Dit is de nieuwsbrief van Regio Midden-Holland. Deze nieuwsbrief wordt gemaakt voor de raads- en commissieleden van gemeenteraden in Midden-Holland ter illustratie van het werk van de netwerksamenwerking van Regio Midden-Holland.

Hij verschijnt 4 keer per jaar of vaker als de actualiteit daarom vraagt.

Raadsleden ontvangen de nieuwsbrief via de griffie(r). Daarnaast wordt de nieuwsbrief aangeboden aan de colleges van B en W in Midden-Holland en de ambtelijke organisaties. We verzenden de nieuwsbrief aan geïnteresseerden die zich hebben [aangemeld](#). Ook publiceren we de nieuwsbrief op de website regiomiddenholland.nl en via twitter [@MiddenHolland](https://twitter.com/MiddenHolland).

- Programma Cultuurparticipatie 2021 – 2024

Vanuit de klankbordgroep raadsleden Midden-Holland

Al meer dan een jaar wordt in de regio gewerkt aan de Regionale Energiestrategie (RES). In de periode net voor de zomervakantie stemden de vijf raden in de regio in met de 1.0-versie van de RES. Als Klankbordgroep Raadsleden Midden Holland volgde we nauwlettend het verloop van het proces. Daarbij hebben we ook een aantal keer met zowel de bestuurlijke trekker (Hilde Niezen) als met de programmamanager (Joost Rompa) gesproken. Samen met de griffies hebben we het proces rondom besluitvorming en het opstellen van bijbehorende moties vormgegeven.

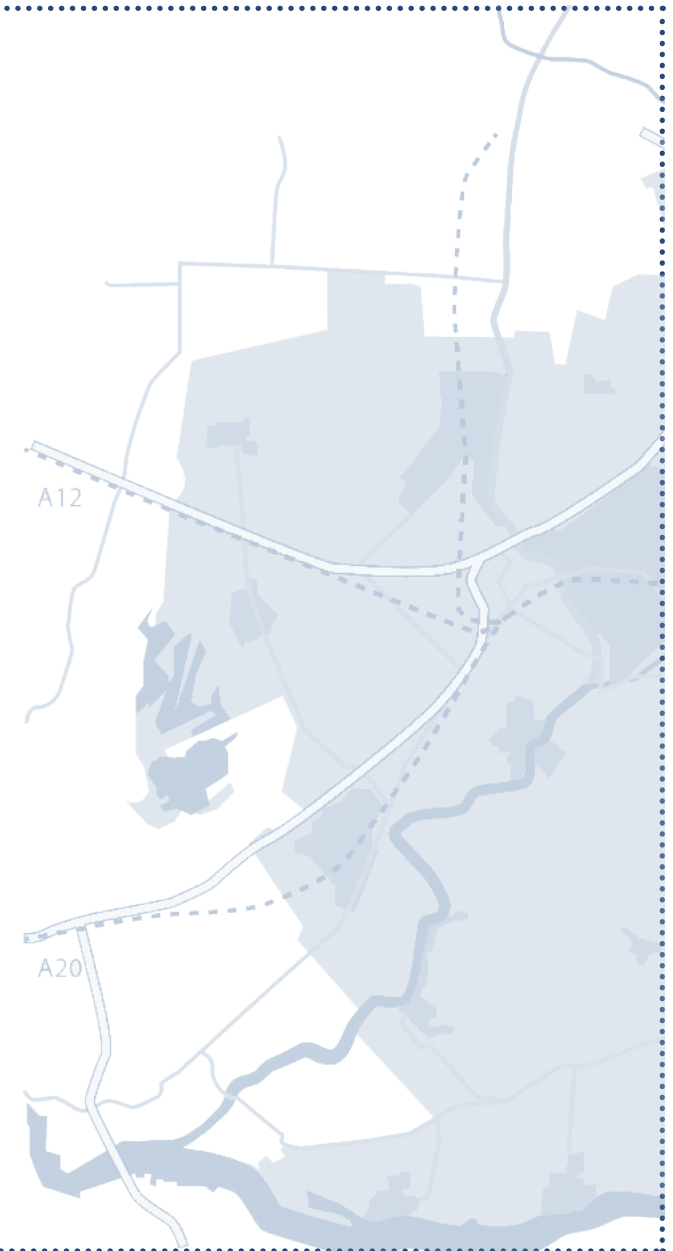
We werken in de regio al langere tijd met elkaar samen. Het lijkt erop dat de samenwerking rondom de totstandkoming van de RES1.0 voor het eerst ook echt intensief was voor de betrokken raden. Waarschijnlijk doordat er sprake was van een intensief besluitvormingstraject. Het had daarmee wat weg van een 'proeve van bekwaamheid'. De vraag die we ons nu dus moeten stellen is: zijn we als raadsleden 'bekwaam' genoeg om in regionaal verband besluiten te nemen over complexe vraagstukken? Als Klankbordgroep Raadsleden Midden Holland zullen we zeker bij deze vraag stilstaan. Vooruitlopend daarop vast een aantal zaken die mij opgevallen zijn c.q. belangrijk zijn:

1. Een dergelijk intensief proces stimuleert de onderlinge ontmoetingen tussen raadsleden van verschillende gemeenten en fracties in de regio.

2. Elke gemeente heeft haar eigen lokale besognes die aandacht vragen. Er is dan inspanning nodig om al de betrokken raden op gelijke manier en gelijke intensiteit betrokken te krijgen/houden bij het proces.
3. Afstemming van moties en amendementen vraagt een strak proces zodat moties/amendementen met een regionaal karakter gelijkloend ingediend worden in de betrokken gemeenten.
4. Hoe om te gaan met afwijkende lokale standpunten van betrokken gemeenten? In hoeverre is er ruimte voor lokale inkleuring? Hoe wordt voorkomen dat lokale politieke uitgangspunten de visie teveel inkleuren?
5. Wie heeft het laatste woord? Na de besluitvorming maakt de stuurgroep de balans op op basis van de aangenomen moties. Als raden hebben we daar geen invloed (meer) op. Hoe waarderen we dit?

Er zijn vast nog meer belangrijke zaken te noemen. Zoals gezegd zullen we in de klankbordgroep hier dan ook zeker verder over spreken. Als u hier op voorhand een mening over hebt kunt u dat ons uiteraard (via uw afgevaardigde naar de klankbordgroep) laten weten!

Lambert den Dekker
Raadslid PCW, Waddinxveen ■



Het beste van Midden-Holland

In deze rubriek komen leden van het dagelijks bestuur aan het woord over onze mooie regio Midden-Holland. Deze keer is het burgemeester Han Weber van gemeente Zuidplas.



‘Wat is uw meest favoriete plek van de regio?’

Oef! Dat zijn er veel. Afhankelijk in welke stemming ik ben. Maar voor elke stemming en zin is er wel wat. De Krimpenerwaard met zijn middeleeuwse slagenlandschap is echt uniek in Nederland en in de rest van de wereld. Wat mij betreft Unesco Werelderfgoedkwaliteit. Maar vlak in mijn gemeente het Hitland of de Rottemeren zeker niet uit. De Rotte is één van de mooiste recreatierivieren. Niet alleen om op te varen maar zeker ook om er te wandelen of fietsen. De oorsprong van zo'n rivier waar een van de belangrijkste havensteden van de wereld naar is genoemd start bij mij in Moerkapelle als een heel klein en fijn veenstroompje. Fascinerend om te zien

waar dat uiteindelijk toe leidt. Voor zin in pittoreske dorpjes kan ik in eigen gemeente goed terecht in dijkdorp Moordrecht maar de regio heeft er nog veel meer zoals Haastrecht of Schoonhoven. Gouda vervult geheel mijn behoefte aan een echte stad. Prachtig met zijn markt en Sint Jan maar ook met culturele voorzieningen en wat al niet meer. Erfgoed heeft mijn hart en dat kan ik ophalen in onder andere Fort Wierickerschans in Bodegraven. Het enige Oude Hollandse Waterliniefort. Of het werkende rijksmonument van de hefbrug in Waddinxveen. Maar ook onze Molenviergang Tweemanspolder in Zevenhuizen of de steenfabrieken bij Nieuwerkerk aan den IJssel zijn een bezoek meer dan waard.



Waarom woont u hier graag?

Rare vraag eigenlijk na mijn antwoord van zojuist. Hoe compleet wil je het krijgen!

Wat is uw favoriete streekgerecht?

Ik ben, helaas, een alleseter. Ook op dit gebied biedt de regio veel moois en lekkers. Veel te verleidelijk. Ik lust graag kaas en dat treft want mijn favoriete zelfkazende boer zit hier in de regio. Als ik in Gouda ben dan kan ik daar niet weg zonder verse stroopwafels.

Waar is onze regio echt goed in?

De regio is een echte MKB regio. Dat is divers en kan tegen een stootje. Levert behalve goede werkgelegenheid ook betrokkenheid bij de samenleving op. Menig vereniging draait mede op ondersteuning van dat MKB. Zuidplas en Waddinxveen onderscheiden zich daarnaast in de moderne tuinbouw. ■

Begroting en jaarrekening vastgesteld

Het algemeen bestuur van de regio Midden-Holland heeft de jaarrekening 2020 en de programmabegroting 2022 - 2025 vastgesteld.

De jaarrekening 2020 sluit met een positief saldo van € 171.849 en is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Een groot deel van dit bedrag is bestemd voor de uitvoeringsagenda triple helixoverleg Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt in 2021. Een kleiner deel niet besteed jaarbudget 2020 wordt overgeheveld naar begrotingsjaar 2021. Het resterende operationele resultaat van € 40.017 wordt teruggegeven aan de deelnemende gemeenten naar rato van hun inbreng.

De programmabegroting 2022 - 2025 is op 2 april 2021 verzonden naar gemeenteraden om de gelegenheid te bieden om hun zienswijze op de programmabegroting te geven. De gemeente Gouda heeft een tekstuele suggestie gedaan in het hoofdstuk over het sociaal domein. Het algemeen bestuur heeft besloten om deze tekstuele wijziging te verwerken. Daarnaast komt het dagelijks bestuur in het najaar met een overzicht van de projecten en beleidsvoornemens in 2022-2025 bij de tafels Duurzaamheid en Sociaal Domein, als ook een planning wat betreft besluitvorming hierover.

De verder ontvangen zienswijzen gaven geen aanleiding voor het algemeen bestuur om wijzigingen aan te brengen in de programmabegroting. De programmabegroting is sluitend, zowel in 2022 als de jaren daarna. ■



Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt



Wethouder Jan Vente (Krimpenerwaard), voorzitter regionaal Bestuurlijk Overleg Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt

Mkb-deal “Ondernemend Midden-Holland” ter versterking van het mkb

Gemeenten in de regio Midden-Holland ontvangen €200.000,- euro subsidie van de provincie Zuid-Holland voor de regionale MKB-deal ‘Ondernemend Midden-Holland’. In deze MKB-deal ligt de focus op concrete activiteiten voor de maakindustrie, logistiek en transport. De deal is gesloten tussen provincie, gemeenten en ondernemersverenigingen. Midden-Holland is een van de eerste regio's in de provincie die deze subsidie ontvangt.

Met het sluiten van MKB-Deals wil provincie Zuid-Holland

regionale samenwerking bij de ondersteuning van het MKB bevorderen en regio's helpen om concrete plannen uit te voeren. Daartoe stelt de provincie subsidie van totaal €1.000.000,- beschikbaar.

Met de MKB-deal ‘Ondernemend Midden-Holland’ gaan de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen met de ondernemersverenigingen OPBR, FOZ, Gouda Onderneemt, OK Krimpenerwaard en de OPW aan de slag met projecten die het vestigingsklimaat in de regio versterken.

Met behulp van de subsidie worden vijf projecten opgestart binnen de maakindustrie, logistiek en transportsector in Midden-Holland. De activiteiten moeten zorgen dat deze sectoren beter gaan samenwerken, kunnen innoveren en nieuw talentvol personeel kunnen opleiden, waaronder in de bouw en in de metaalsector.

De projecten vloeien voort uit de regionale strategische

visie Economie Onderwijs Arbeidsmarkt Midden-Holland. Meer informatie is te vinden op [onze website](#).

Werkbezoek Statencommissie Ruimte Wonen Economie

Op 1 september heeft de Statencommissie Ruimte Wonen Economie Zuid-Holland een werkbezoek gebracht aan de regio Midden-Holland. De aanleiding voor het werkbezoek was de uitnodiging aan de commissieleden door meerdere sprekers uit het bedrijfsleven uit Midden-Holland en namens de gemeenten bij de inspraak over de provinciale bedrijventerreinenstrategie in het najaar van 2020. het belang van voldoende ruimte voor bedrijvigheid voor het bedrijfsleven in deze regio is een centraal thema van dit werkbezoek.



werkbezoek Statenleden en Triple Helix partners aan Houtex in Waddinxveen

Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

Convenant detailhandelsbeleid gemeenten Midden-Holland

De [regionale detailhandelsstructuurvisie Midden-Holland](#) is door alle vijf colleges van B&W in de regio vastgesteld. Bij aanvang van het traject voor een nieuwe detailhandelsvisie is afgesproken om de belangrijkste afspraken vast te leggen in een convenant tussen de gemeenten. Met het convenant wordt een verdere stap in de economische samenwerking tussen gemeenten in Midden-Holland beoogd en in praktische zin verdere inhoud te geven aan het kader van de Regionale detailhandelsstructuurvisie Midden-Holland. Deze regionale samenwerking speelt in op de ontwikkelingen in het omgevingsbeleid van de provincie, dat op verschillende onderwerpen afstemming van de gemeenten vraagt.

Campus Gouda: focus op bodemdaling en zorg en technologie

Na de lancering van Campus Gouda is vanaf de zomer van 2020 gestart met een fase van kwartier maken. Die is uitgevoerd met focus op de thema's bodemdaling en zorg en technologie. Het derde Campus Gouda-thema, slimme mobiliteit, wordt primair opgepakt vanuit de regionale innovatieprojectenagenda. Uit de kwartiermakersfase kwam naar voren dat vernieuwend onderwijs steeds vaker ontstaat binnen een setting van een lab waar studenten, onderzoekers/lectoraten en bedrijven samenwerken en experimenteren. Campus Gouda richt de focus daarom op dit moment op de ontwikkeling van een living lab zorg & technologie en een living lab bodem & technologie.

Living lab Bodem & Technologie

Vanuit sessies met hogescholen, mbo-onderwijs, gemeenten en bedrijven is een actieplan gemaakt. Hierin is afgesproken een drietal testlocaties in de regio Midden-Holland te starten waar studenten met bedrijven onderzoek doen naar bodemdaling. Dit gebeurt in nauw overleg met de bestaande samenwerkingsverbanden rondom bodemdaling, waaronder het Platform Slappe Bodem, het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling en de partners in de Regio Deal bodemdaling Groene Hart. Deze testlocaties gaan samen het Living Lab Bodem & Technologie vormen. De Hogeschool Utrecht en de Hogeschool InHolland zijn hierin partners evenals mboRijnland, het CIV Smart Technology en een aantal bedrijven uit de regio, zoals Technolution, Broere Beregening en IFCO. Meer informatie over [Living lab Bodem & Technologie via deze link](#).

Living lab zorg & technologie

Binnen dit thema zijn afgelopen periode twee sporen doorlopen: zorg & en technologie en volwassenonderwijs zorg en welzijn. Belangstellenden uit onderwijs, bedrijfsleven en overheid willen met elkaar aan de slag met een Living Lab Zorg & Technologie. Focus ligt daarbij op zorgtechnologie in de ouderen- en gehandicaptenzorg. De Hogeschool Rotterdam en De Haagse Hogeschool nemen mede het voortouw om dit verder te ontwikkelen. Tevens zijn zeker tien bedrijven uit de regio Midden-Holland aangehaakt. In samenwerking met de Human Capital Agenda van de Economic Board Zuid Holland en provincie Zuid-Holland, en De Haagse Hogeschool, is een projectleider aangesteld die modulair opleiden rond het thema zorg en

welzijn heeft onderzocht. Resultaat is dat begin oktober De Haagse Hogeschool via Campus Gouda start met de [hbo module Communiceren in de zorg](#), onderdeel van de hbo opleiding Verpleegkunde. De module richt zich op werkenden met een mbo 4 diploma (of vergelijkbaar) in de sector zorg en welzijn. Meer informatie over [Living lab zorg & technologie via deze link](#).

Vijfde dorp Zuidplas: woningen en twee bedrijventerreinen

De plannen voor de ontwikkeling voor de Zuidplaspolder zijn gepresenteerd en toegelicht in diverse bestuurlijke overleggen, waaronder in het triple helixoverleg van 24 juni 2021. Economie is integraal onderdeel van de ontwikkeling van het Vijfde Dorp. Het is een belangrijke invulling voor de regio, onder andere van de vijf speerpunten in de regionale Agenda Verstedelijking en Mobiliteit. ■

Ruimte en Wonen



Wethouder Jan Hordijk (Zuidplas), voorzitter regionaal Bestuurlijk Overleg Ruimte en Wonen

Bezoek gedeputeerde Anne de Koning

Gedeputeerde Anne de Koning heeft op 17 mei het regionaal bestuurlijk overleg Ruimte Wonen bezocht. Gesproken is over het proces rond de Regionale Projectenlijst Woningbouw 2021, de nieuwe provinciale trendraming woningbouw, de woningbouw in de Zuidplaspolder in relatie tot de regionale programmering, de provinciale verstedelijkingsstrategie in relatie tot de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit Midden-Holland en het provinciale omgevingsbeleid. De gedeputeerde heeft met waarde-

ring kennisgenomen van de concept-projectenlijst. Er is afgesproken om nadere verkenningen te doen naar de procesafspraken rondom woningbouwprogrammering regionaal en bovenregionaal en naar de gemeenschappelijke doelen met betrekking tot verstedelijking.

Gedeputeerde Staten reageert op Agenda Verstedelijking en Mobiliteit

De voorzitters van de bestuurlijke overleggen Ruimte en Wonen en Verkeer en Vervoer hebben gezamenlijk de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit aangeboden aan Gedeputeerde Staten. Bovendien is de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit mondeling toegelicht aan Gedeputeerde Staten en gedeputeerde Anne Koning van Ruimte en Wonen. Als reactie hierop heeft Gedeputeerde Staten per brief laten weten graag nader in gesprek te gaan om gezamenlijke doelen te bereiken. Tijdens het bezoek van gedeputeerde Anne Koning aan het bestuurlijk overleg Ruimte Wonen zijn nadere afspraken gemaakt over het vervolg.

Vijfde dorp Zuidplas ontwikkelingen

Op 1 juli 2021 hebben de gemeente Zuidplas, Grondbank RZG Zuidplas en provincie Zuid-Holland samen hun handtekening gezet onder een [bestuurlijke overeenkomst over de integrale ontwikkeling van het middengebied van de Zuidplaspolder](#). In de bestuurlijke overeenkomst zijn afspraken gemaakt over aanpassingen van het provinciaal omgevingsbeleid, de rolverdeling en samenwerking.

Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over onder meer de realisatie van een Ecologische Verbindingszone, investeringen in mobiliteit, en de voorwaarden waaronder de gemeente gronden van de provincie en de Grondbank aankoopt voor de ontwikkeling van het Middengebied in het kader van actief grondbeleid. De deelnemers van Grondbank RZG Zuidplas zijn de gemeenten Gouda, Rotterdam, Waddinxveen en Zuidplas en de provincie Zuid-Holland. Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard was ook nauw betrokken bij het opstellen van de bestuurlijke overeenkomst en de planontwikkeling voor het Middengebied.

Op 19 mei gaf de gemeenteraad van Zuidplas goedkeuring aan het masterplan (met bijbehorend financieel kader) voor de ontwikkeling van een nieuw dorp met 8.000 woningen, twee nieuwe bedrijventerreinen en een vernieuwend landschap in het middengebied van de Zuidplaspolder. Een belangrijk uitgangspunt daarin is dat 30% sociale huur wordt gerealiseerd in het totale woningbouwprogramma van het 'Vijfde Dorp'. Daarnaast worden er tenminste 50% betaalbare huur- en koopwoningen gebouwd. Het dorp wordt energieneutraal en gasloos. In de plannen is ook rekening gehouden met klimaatadaptatie, waterhuishouding en bodembestendigheid. De gemeente Zuidplas werkt toe naar een vastgesteld omgevingsplan uiterlijk in 2023, waarna Zuidplas de gronden van de provincie en Grondbank kan aankopen en de realisatie van het Vijfde Dorp in 2024 kan starten.

De ontwikkeling van het Vijfde Dorp is een belangrijke ontwikkeling in de Regio Midden-Holland die invulling geeft een van de speerpunten van de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit.

Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

lijking en Mobiliteit; het creëren van duurzame groene woonmilieus gelegen aan de rand van of buiten de stad (suburbaan).

Over de Zuidplaspolder als ontwikkellocatie voor woningbouw vindt u meer informatie op [De Nieuwe Zuidplaspolder](#). ■



bron: gemeente Zuidplas

Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

SLAPPE BODEM sterke samenwerking



Wethouder Hilde Niezen (Gouda), voorzitter Platform Slappe Bodem

Pleidooi nationaal programma bodemdaling

Het Platform Slappe Bodem heeft eind mei een brief gestuurd aan de informateur Hamer, waarin het platform pleit voor een nationaal programma bodemdaling in de komende kabinetsperiode. Het tegengaan van bodem-

daling in de dorpen en steden en op het platteland van West- en Noord-Nederland is een van de grote opgaven voor het nieuwe kabinet.



PSB Vincent Basler

Bodemdaling levert een bijdrage aan klimaatverandering door de uitstoot van broeikasgassen, het leidt tot hoge kosten voor aanleg, beheer en onderhoud van wegen, riolering en leidingen en tot funderingsproblemen. Dit heeft gevolgen voor zowel landbouw als natuur, maar ook voor dorpen en steden. Het pleidooi is te vinden op de [website van Platform Slappe Bodem](#).

Naast het pleidooi heeft het Platform Slappe Bodem ook gesprekken gevoerd met (nieuwe) Tweede Kamerleden. Ook is er publiciteit geweest in onder andere [Stadszaken](#) en [Algemeen Dagblad](#).

Nationaal Congres Bodemdaling 18 november

Op 18 november 2021 vindt het jaarlijkse Nationaal Congres Bodemdaling in en/of vanuit Friesland plaats. Fysiek of online wordt nog in het midden gelaten; alles is via een live-stream te volgen.

Zoals altijd worden de netten opgehaald rondom agendering, verfrissende visies, toonaangevende projecten, actieve netwerken en kennisontwikkeling van bodemdaling in landelijk en bebouwd gebied. Het congres wordt georganiseerd in nauwe samenwerking met partners, deelnemers aan de Coalitie Stevige Steden en het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling. ■

Verkeer en Vervoer



Wethouder Inge Nieuwenhuizen (Bodegraven-Reeuwijk),
voorzitter regionaal Bestuurlijk Overleg Verkeer en Vervoer

Actualisatie Uitvoeringsprogramma bij het Regionaal Verkeers- en Vervoer Plan

Het huidige Regionaal Verkeers- en Vervoer Plan (RVVP) is in 2017 opgesteld. Hierin zijn de visie en beleid van de regio op het gebied van Verkeer en Vervoer omschreven. Het RVVP is toen door de gemeenteraden voor 10 jaar vastgesteld. Afsproken is dat de bijbehorende uitvoeringsprogramma om de 3 á 4 jaar wordt geactualiseerd. Deze actualisatie vindt nu plaats. Hierbij spelen duurzaamheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid een

belangrijke rol. Dit heeft te maken met nieuwe bovenregionale ontwikkelingen zoals het Klimaatakkoord, Schone Luchtakkoord, Nationaal Toekomstbeeld Fiets, transitieplan OV en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Van dit laatstgenoemde plan maakt Midden-Holland een doorvertaling voor de regio in een nieuw Regionaal Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid 2022-2024.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat elke regio maatregelen neemt om de mobiliteit te verduurzamen en de CO2-uitstoot te reduceren. Daaraan wordt bij de actualisatie van het Uitvoeringsprogramma bij het RVVP expliciet aandacht aan besteed. Andere thema's die aan bod komen in dit programma zijn bijvoorbeeld Verkeersveiligheid, Fiets, OV en Ketensmobiliteit en Bereikbaarheid.

Op 12 juli zijn in een extra bestuurlijk overleg verkeer en vervoer de eerste reacties van stakeholders en eerste selectie van maatregelen besproken. Deze worden nog verder uitgewerkt.

Op 14 oktober wordt een regionale raadsledenavond georganiseerd, waar aan raadsleden het concept Uitvoeringsprogramma bij het Regionaal Verkeers- en Vervoer Plan ter consultatie wordt voorgelegd, waarbij de mogelijkheid bestaat om laatste wijzigingen aan te brengen.

Verkeersveiligheid campagnes en themamaand

Op verkeersveiligheidsgebied is de maand september in heel Zuid-Holland bestempeld als themamaand "De Veilige Schoolomgeving", bedoeld voor basis- en voort-



gezet onderwijs. Als onderdeel daarvan werd bij de start van het nieuwe schooljaar op 30 augustus de campagne "Onze scholen zijn weer begonnen" gelanceerd. In de derde week van het nieuwe schooljaar vindt vervolgens de Schoolbrengweek plaats: een week waarin iedereen wordt opgeroepen om zo min mogelijk met de auto naar school te komen. Via de website maakeenpuntvannul.nl is een divers aanbod beschikbaar variërend van producten (zoals spandoeken en stepstallingen) tot lespakketten, campagnes, kinderfietsenplannen en leuke activiteiten voor kinderen en ouders. Gemeenten en scholen kunnen hier gebruik van maken.

Leerlingen uit Gouda in de prijzen

Aimee, Mirthe en Jikke, leerlingen van het Driestar College in Gouda, zijn tweede geworden in de landelijke finale van de TotallyTraffic wedstrijd CampagneCrew. Op 15 juni werd al bekend, dat zij de provinciale voorronde van Zuid-Holland hadden gewonnen met hun posterontwerp over fietsen zonder afleiding. Ze ontvingen daarom al een mooie rugtas en kaartjes voor De Efteling. Bij de landelijke finale wonnen ze daarnaast nog een bedrag van € 50,- om zelf iets leuks mee te doen. Lees meer op [deze pagina](#).

Nieuwsbrief voor scholen

In mei zijn we gestart met een nieuwsbrief verkeersveiligheid voor (basis)scholen. Daarin geven we de scholen specifiek op hen gerichte informatie over verkeersveiligheidsprojecten, -campagnes en activiteiten waaraan scholen kunnen deelnemen.

Actualisering regionale gebiedsagenda en voordracht subsidie infrastructurele projecten 2022

De wegbeheerders in regio Midden-Holland ontvangen jaarlijks subsidiegeld van de provincie voor de uitvoering van regionale verkeer- en vervoerprojecten vanuit de Subsidieregeling Mobiliteit. Voorheen liepen deze middelen via de Brede Doeluitkering (BDU) van het Rijk aan de provincie. Sinds 2016 zijn deze middelen toegevoegd aan het provinciefonds en verstrekt Provincie Zuid-Holland deze subsidies via de Subsidieregeling Mobiliteit (SRM). Ook dit jaar is de wegbeheerders weer gevraagd om via de regio projecten op te voeren voor subsidie.

De verdeling van deze subsidiegelden is vastgesteld in het regionaal bestuurlijk overleg verkeer en vervoer van Regio Midden-Holland van 21 juni 2021. De voordracht voor subsidie bij de provincie is ook dit jaar weer vergezeld gegaan van een regionale gebiedsagenda mobiliteit als onderlegger. Met de gebiedsagenda wordt beoogd in gezamenlijkheid met de provincie te komen tot een integrale gebiedsaanpak op het vlak van mobiliteit (o.a. OV, infra, fiets).

Het subsidiebedrag dat in 2022 en de jaren daarna besteed gaat worden aan regionale en duurzaam veilig projecten is ruim 1,2 miljoen euro. Omdat de subsidie maximaal 50% van de kosten bedraagt, betekent dit ook dat de regiogemeenten in de komende tijd in ieder geval ditzelfde bedrag aan cofinanciering uit zullen geven, om deze projecten te realiseren. Een aantal voorbeelden van projecten met een regionaal- of verkeersveiligheidsbelang

die met deze subsidie gesteund worden, zijn: maatregelen voor verbetering van de doorstroming van bussen in Gouda op diverse routes; verkeersveiliger maken Bermweg in Nieuwerkerk aan den IJssel; verkeersveiliger maken van een aantal straten waaronder Wadde in Waddinxveen; duurzaam veilig inrichten Lange Krag in Reeuwijk-Brug; duurzaam veilig inrichten Wilhelminastraat in Lekkerkerk en aanpak van obstakels op fietsroutes in Zuidplas. Daarnaast is subsidiegeld gereserveerd voor diverse regionale snel-fietsroutes in de regio.

Nieuwe aanbieder van laadpalen in regio Midden-Holland

Bewoners van alle gemeenten in Regio Midden-Holland kunnen een laadpaal aanvragen als zij willen overstappen op elektrisch rijden. De nieuwe laadpalen zullen worden geplaatst door ENGIE. Dit bedrijf is de winnaar van een aanbesteding die samen met 30 Zuid-Hollandse gemeenten is uitgeschreven. In alle 30 gemeenten samen worden er de komende drie jaar naar verwachting zo'n 4000 nieuwe laadpunten geplaatst.

De aanbesteding is gewonnen door ENGIE, door hun aandacht voor duurzaamheid, gebruiksvriendelijkheid, datagestuurde groeianalyses, innovaties en efficiëntie. ENGIE zal niet alleen laadpalen plaatsen op aanvraag, maar ook actief kijken naar locaties waarvan wordt verwacht dat de laadvraag in de toekomst zal groeien. Ook de gemeenten gaan proactief locaties aanwijzen waar laadpalen moeten komen. Dat draagt bij aan een dek-

kend netwerk van laadpalen dat meegroeit met de toename van elektrische auto's. Dit betekent dat bewoners die overstappen op elektrisch rijden vaker terecht kunnen bij een openbare laadpaal en niet lang op plaatsing hoeven te wachten. Ook zal de gemiddelde wachttijd voor een nieuwe laadpaal aanmerkelijk worden verkort. Over de exploitatie van bestaande laadpalen hebben de meeste regiogemeenten een vernieuwd contract gesloten met Allego dat tot 2029 zal duren.

Met het plaatsen van laadpalen pakken we afspraken op uit de [Nationale Agenda Laadinfrastructuur](#) en het Klimaatpakkoord. Deze ontwikkeling draagt bij aan de ambitie om duurzaam vervoer steeds toegankelijker te maken en daarmee bij te dragen aan een lagere CO2 uitstoot en betere luchtkwaliteit.

Groene stroom

De aanvraag voor een laadpaal doe je via www.laadpaal-nodig.nl. De laadpalen leveren 100 procent Nederlandse groene stroom, die zo mogelijk wordt opgewekt door lokale windmolens en zonnepanelen. Nieuwe laadpalen zullen worden voorzien van slimme laadtechnieken, waardoor ze pieken en dalen in het stroomnet op kunnen vangen. Elektrische auto's kunnen op die manier bij gaan dragen aan het stabiel maken van het energienet.

Laadtarief omlaag

Met de nieuwe aanbieder gaat ook het laadtarief omlaag. De nieuwe laadpalen, geëxploiteerd door ENGIE, bieden een laadtarief van 31 cent per kWh (inclusief btw). Dit tarief is gegarandeerd met een ENGIE laadpas (gratis aan

Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

te vragen) of de ENGIE app. Indien een laadpas (of app) van een andere Mobility Service Provider wordt gebruikt, kunnen aanvullende kosten in rekening worden gebracht – dat is na te vragen bij de betreffende provider. Verder hanteert Allego bij de bestaande laadpalen een marktconforme tarieven.

Ontwikkelingen Beter Bereikbaar Gouwe

Op 7 juni en 28 juni vonden webinars plaats over het concept-maatregelenpakket van Beter Bereikbaar Gouwe. De webinars werden goed bezocht. Bewoners en vertegenwoordigers van belangengroepen hebben tijdens de bijeenkomsten veel vragen gesteld. Omdat niet alle vragen ter plekke beantwoord konden worden of maar kort, zijn documenten met alle vragen en antwoorden gemaakt.

Alle vragen en antwoorden van beide webinars en het rapport met het concept maatregelenpakket, staan op de website van Beter Bereikbaar Gouwe bij [Documenten](#). Iedereen kon tot 11 juli reageren op de maatregelen die de overheden in Beter Bereikbaar Gouwe voorstellen.

Reacties uit deze participatieronde worden meegenomen in onder andere een draagvlakanalyse. Dit wordt meegegeven aan bestuurders in Beter Bereikbaar Gouwe. Zij stellen na de zomer een advies op over het eindpakket aan de colleges van B&W en Gedeputeerde Staten. Het is aan de volksvertegenwoordigers om een besluit te nemen over het eindpakket, naar verwachting eind 2021/begin 2022.

Rijkswaterstaat gunt planuitwerking en contractvoorbereiding A20 aan Alpha20

Rijkswaterstaat heeft de planuitwerking en contractvoorbereiding voor het project A20 Nieuwerkerk aan den IJssel - Gouda in mei gegund aan het team Alpha20. Alpha20 is een samenwerkingsverband tussen Royal HaskoningDHV en Arcadis. Deze advies- en ingenieursbureaus kwamen na een aanbesteding als beste uit de bus.

De bureaus krijgen de opdracht om het Voorkeursalternatief dat uit de Verkenningsfase van het project kwam verder uit te werken en nader te onderzoeken. De resultaten van de onderzoeken worden eerst opgenomen in een ontwerptracébesluit en later in een tracébesluit, met bijbehorende milieueffectrapportage. Bij het project A20 Nieuwerkerk aan den IJssel – Gouda vindt de contractvoorbereiding van de realisatie plaats parallel aan de planuitwerking. Daarnaast vinden voorbereidingen plaats zodat het werk uiteindelijk uitgevoerd kan worden, zoals het verleggen van kabels en leidingen en de aankoop van vastgoed.

Op 23 juni is een webinar gehouden over de plannen, het technisch wegontwerp en de participatie in het project A20 Nieuwerkerk aan den IJssel – Gouda. U kunt het [webinar hier terugkijken](#). ■



provincie Zuid-Holland

Sociaal Domein



Wethouder Corine Dijkstra (Gouda), voorzitter regionaal Bestuurlijk Overleg Sociaal Domein

Ontwikkelingen jeugdhulp ten gevolge van corona

Gemeenten hebben bij de meircirculaire voor 2021 middelen ontvangen van het Rijk voor onder andere het terugdringen van wachtlijsten voor de specialistische jeugdhulp (vooral de specialistische GGZ). Ten gevolge van corona zijn die wachtlijsten, in lijn met het landelijke beeld, gestegen. Het is nog onduidelijk of en wanneer die extra vraag gaat dalen nu de scholen weer geopend zijn. Tegelijkertijd hebben gemeenten de extra incidentele middelen nodig voor het financieren van de tekorten.

Bestuurders sociaal domein hebben voor 2021 een klein bedrag uitgetrokken om de wachttijden bij SGGZ enigszins te verlichten. Hun initiatief sluit aan bij het rapport van de inspectie jeugdbescherming. Dit op 5 juli gepubliceerde inspectierapport zorgt mogelijk dat extra inspanningen nodig zijn voor het terugdringen van wachttijden en beschikbaarheid van de meer specialistische vormen van zorg. De regio Zuid West (Haaglanden, Holland Rijnland, Zuid Holland Zuid en Midden-Holland) maakt een plan van aanpak.

'Gewoon' Thuis Jeugd

Het programma Gewoon Thuis Jeugd werkt samen met 28 partners aan transformatie met als doel dat kinderen thuis opgroeien of in een omgeving die zoveel mogelijk op thuis lijkt. Er is veel overleg met programma Jeugdigen Beter Beschermen. Sinds de aanvang van het programma zijn mooie resultaten geboekt; er worden steeds minder jongeren uit huis geplaatst. Het programma bevat vijf pijlers: intensieve/integrale ambulante zorg thuis, experttafel en centrale toegang verblijf, ontwikkelagenda jeugdzorgplus, versterking pleegzorg, van geen plek naar eigen stek.

In het bestuurlijk overleg van 15 juli jl. werd aan de hand van twee casussen gesproken over de context waarbinnen de intensieve ambulante teams en integrale teams hun werk doen. Die integratie van teams gebeurt op verschillende niveaus en is daarmee heel complex; continu afstemmen en delen van belangen is vereist. Dit vraagt veel van veel partijen (wijkteams, veilig thuis,

GGZ, politie), maar levert transparantere en efficiëntere hulp op voor de kinderen en gezinnen die het betreft. De voorbeelden gaven bestuurders inzicht in de wereld die schuilgaat achter 'gewoon' thuis jeugd. Gesproken werd ook over de grenzen van de maakbaarheid. In de gezinnen uit de casussen wordt de situatie waarschijnlijk nooit meer ideaal, maar worden wel belangrijke verbeterstappen gezet.

Verlengen overeenkomst Jeugdbeschermingstafel

In februari 2017 zijn de colleges van B&W van de vijf gemeenten in Midden-Holland akkoord gegaan met de overeenkomst 'Gouda en Midden-Holland gemeenten betreffende de Jeugdbeschermingstafel Midden-Holland'. In deze overeenkomst wordt geregeld dat de Jeugdbeschermingstafel, die namens de vijf gemeenten de wettelijk vastgestelde toeleiding van kinderen naar de Raad voor de Kinderbescherming verzorgt, wordt gepositioneerd bij de gemeente Gouda. Deze overeenkomst is onlangs verlengd en tegelijkertijd geactualiseerd voor wat betreft afspraken over privacy en mandatering.

Afstemmen wonen en zorg: samen meer beweging krijgen

Tijdens een informatieve bijeenkomst met de leden van de bestuurlijke overleggen Ruimte Wonen en het Sociaal Domein op 28 juni jl. is stilgestaan bij woonzorgopgaven en mogelijkheden om daarin te voorzien. De opgaven zijn

Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

vanuit de Landelijke Taskforce Wonen en Zorg belicht. De bijeenkomst startte met een woord van welkom door Jan Hordijk (voorzitter bestuurlijk overleg Ruimte Wonen) en Corine Dijksta (voorzitter bestuurlijk overleg Sociaal Domein en ambassadeur Tasforce Wonen en Zorg). In zijn bijdrage wees gastspreker Hans Adriani (voorzitter Taskforce en tevens wethouder in Nieuwegein) onder andere op het belang van wonen voor ouderen. Dit vanuit de gedachte dat de doorstroom naar seniorenwoningen mogelijkheden biedt voor doorstroming van andere groepen woningzoekenden. De ambities van de Taskforce zijn dat gemeenten een aantal stappen zetten:

- Het opstellen van een concrete analyse van de lokale opgave op het gebied van wonen, zorg en welzijn;
- De analyse vertalen in ambities en keuzes, vastgelegd in een woonzorgvisie;
- Het maken van prestatieafspraken over aantallen geschikte woningen en concrete woonzorgprojecten en waarbij we zorgpartijen vragen mee te tekenen.
- Uitvoering projecten op lokaal niveau.

Bij de uitwisseling over uitwerking van woonzorgopgaven in Midden-Holland is stilgestaan bij belemmeringen als gevolg van ruimtelijke beperkingen, financiële aspecten en aanpak om woonzorgopgaven succesvol te realiseren.

Actieplan Dakloosheid

Aansluitend aan het gesprek over woonzorgopgaven is het Actieprogramma Dakloosheid belicht. Regio Midden-Holland laat, net als andere regio's, een toename zien van het aantal dak- en thuisloze mensen. Het gaat om meer dan een verdubbeling in de laatste tien jaar.

Het rijk heeft geld beschikbaar gesteld voor het werken aan preventie, vernieuwing van de opvang en wonen met begeleiding. Die thema's worden nu uitgewerkt voor de regio.

Aansprekende praktijkvoorbeelden vormden de inspiratie voor het gesprek tussen de leden van de bestuurlijk overleggen hierover. Een van de conclusies luidde dat het gaat om een grote, gezamenlijke uitdaging waarbij het er allereerst om gaat meer beweging te creëren.

Om hierin stappen te zetten is het noodzakelijk dat partijen elkaar vaker ontmoeten. Afsgesproken is in ieder geval dat de leden van de bestuurlijk overleggen Ruimte Wonen en Sociaal Domein elkaar twee keer per jaar treffen om ontwikkelingen uit te wisselen en elkaar te informeren. ■

Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

Duurzaamheid



Wethouder Brigitte Leferink (Waddinxveen),
voorzitter regionaal Bestuurlijk Overleg Duurzaamheid

Bestuurlijk voorzitter van de RES-regio Hilde Niezen en wethouder Klimaat Gouda: "Grootschalig energie opwekken in onze regio kan alleen maar wanneer we samenwerken. Met elkaar zijn we overeengekomen dat we in Midden-Holland starten met zonnepanelen op grote daken en bijvoorbeeld langs wegen. Dit is een keerpunt in ons denken en handelen als het gaat om onze energievoorziening. We zijn nog maar net begonnen... op weg naar een duurzame toekomst."

Totstandkoming RES 1.0 in het kort

In de afgelopen maanden hebben overheden, inwoners, bedrijfsleven, netbeheerders, energiecoöperaties en diverse maatschappelijke organisaties in Midden-Holland met elkaar samengewerkt aan de RES 1.0. Samen hebben zij zoekgebieden aangewezen die geschikt zijn voor het grootschalig opwekken van duurzame energie uit zon en wind. De voorkeur gaat uit naar zonnepanelen

op grote daken en langs Rijks- en Provinciale wegen. Mocht dit niet genoeg elektriciteit opleveren, dan worden de opties voor windmolens langs deze wegen bekeken. Een aantal gemeenten hebben laten weten voorlopig niet voor windenergie te kiezen.

Hoe nu verder?

De communicatie en participatie houdt niet op. In tegendeel, met de vaststelling van de RES 1.0 is een start gemaakt met een jarenlang proces. De komende periode gaan de gemeenten de mogelijke locaties voor zon- en windenergie verder onderzoeken en uitwerken. Dit doen zij samen met de provincie, netbeheerders, grondeigenaren, inwoners en andere betrokken partijen. De regio vindt het belangrijk dat inwoners mee kunnen profiteren, bijvoorbeeld door ze mede-eigenaar te maken van energieprojecten.



Lima Fotografie

Regio Midden-Holland stelt regionaal energieplan (Regionale Energie Strategie 1.0) vast

De gemeenteraden van Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas, de Provinciale Staten van Zuid-Holland en de Algemeen Besturen van de drie betrokken Waterschappen zijn akkoord met de Regionale Energiestrategie 1.0.

Lees hier over waaraan wordt gewerkt binnen de programma's van Regio Midden-Holland... Wat doet de regio voor u?

Bedrijven en de RES

De regio wil bedrijven ondersteunen bij het besparen van energie en het opwekken van zonne-energie op dak. Voor het besparen van energie is de regio daarom bezig met een initiatief waarbij bedrijven bijvoorbeeld praktische ondersteuning krijgen bij vragen over isolatie, bij het aanvragen van subsidies of het vinden van een installateur. Daarnaast is het servicepunt zon-op-dak geïnitieerd door de Energiecoöperaties Midden-Holland en de Duurzaamheidsplatforms Midden-Holland en dit wordt omarmd door de gemeenten in de regio. Het doel van dit Servicepunt is om bedrijven te stimuleren en te helpen met het volleggen van hun daken met zonnepanelen. Deze initiatieven hebben als doel om bedrijven te activeren en ontzorgen in de energietransitie en dragen daarmee bij aan de doelstellingen van de RES Midden-Holland. In welke mate de initiatieven geïntegreerd kunnen worden, op welke manier en wanneer deze initiatieven van start gaan, wordt in de komende maanden duidelijk.

Wat staat er in de RES 1.0?

In het overleg met alle betrokkenen is gekeken waar windmolens en zonnepanelen passen in het landschap, of het elektriciteitsnet het aan kan en of inwoners en de politiek achter deze mogelijke plekken staan. We noemen deze aangewezen locaties zoekgebieden. Deze zijn op de kaart in de bijlage ingetekend. De zoekgebieden uit RES 1.0 worden tot aan 2030 samen met de betrokken partijen en inwoners van de regio verder uitgewerkt in concrete energieprojecten.

Naast zoekgebieden voor de opwek van duurzame zonne- en windenergie bevat de RES 1.0 ook vier mogelijkheden om aardgas als bron van verwarming van gebouwen en industrie in de regio te vervangen. Aardgas is namelijk een fossiele brandstof en daarom niet duurzaam. Twee van deze vier mogelijkheden gaan uit van het gebruik van restwarmte uit de regio Rotterdam. De andere twee mogelijkheden gaan uit van andere oplossingen. In 2023 wordt de haalbaarheid en wenselijkheid opnieuw bekeken. Tegelijkertijd blijven we ook nieuwe, landelijke ontwikkelingen en technieken volgen zoals biogas, waterkracht, opslag van energie, waterstof en kernenergie.

Waarom een Regionale Energiestrategie?

Nederland stopt met het gebruik van aardgas en gaat stap voor stap over naar het gebruik van schone energie en warmte. Om de opwek van deze energie in Nederland mogelijk te maken, moeten we samenwerken. Het land is daarvoor opgedeeld in 30 gebieden, RES-regio's genoemd. In Nederland hebben we afgesproken dat deze 30 RES-regio's in 2030 samen 35 TWh per jaar aan hernieuwbare elektriciteit opwekken. Het gaat dan om opwek die grootschalig, weersafhankelijk en op land plaatsvindt. Iedere regio maakt een energieplan: een Regionale Energiestrategie (RES). Wij zijn de regio Midden-Holland. In de concept-RES voor Midden-Holland (september 2020) is de ambitie geformuleerd om 0,435 TWh (1.567 TJ) aan hernieuwbare elektriciteit, opgewekt met wind- of zonne-energie, te realiseren. Dat staat in de regio Midden-Holland gelijk aan 67 windmolens, of 544 hectare aan zonnepanelen. Dit is 1,24% van de landelijke opgave van 35 TWh. Deze 1,24% is gebaseerd op de

huidige elektriciteitsvraag van de regio ten opzichte van de landelijke elektriciteitsvraag.

De RES-regio Midden-Holland bestaat uit de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas, de provincie Zuid-Holland en de waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard, Rijnland en Stichtse Rijnlanden. Voor meer informatie, kijk op www.resmiddenholland.nl. ■

Cultuur

Programma Cultuurparticipatie 2021 – 2024

Cultuurparticipatie betekent deelnemen aan het culturele leven. Actief meedoen aan kunst en cultuur. Door zelf een gedicht te schrijven, in een toneelstuk te spelen of een muurschildering te maken met je burens in de straat.

In 2021 is het landelijk meerjarig [programma Cultuurparticipatie](#) gestart. Met dit programma willen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Fonds voor Cultuurparticipatie en het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst iedereen gelijke kansen bieden om deel te nemen aan het culturele leven. De provinciale ondersteuningsinstelling Kunstgebouw onderzoekt welke kansen er liggen op het gebied van cultuurparticipatie in Zuid-Holland. Welke drempels zijn er voor cultuurdeelname en hoe kun je deze wegnemen? Op welke wijze kan cultuurparticipatie positief bijdragen aan een inclusief Zuid-Holland, aan deelname aan de maatschappij door alle burgers?

De nieuwe subsidieregeling 'Samen cultuurmaken' van het Fonds voor Cultuurparticipatie, is onderdeel van dit programma. Deze subsidieregeling is bedoeld om cultuur voor iedereen toegankelijk te maken, drempels weg te nemen. Het is een stimuleringsregeling die nieuwe initiatieven wil mogelijk maken en bestaande activiteiten helpen zich te verdiepen, verbreden en/of professionaliseren. Een belangrijk middel om het doel te bereiken is het aanjagen van nauwere samenwerking en ontmoeting tussen makers, initiatiefnemers en/of deelnemers uit de culturele sector en het sociaal domein. Bijvoorbeeld de zorg- en welzijnssector. En op deze manier de unieke kracht van

kunst en cultuur beschikbaar te stellen voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, zoals eenzaamheid.

De gemeenten van Regio Midden-Holland zijn hierop aangesloten en onderzoeken hun mogelijkheid tot deelname met ingang van januari 2022. ■

COLOFON

Dit is een uitgave van Regio Midden-Holland

REDACTIE

Marjolein van Kempen

FOTO'S/AFBEELDINGEN

Lima fotografie, Ymke Wieringa, Nationale Beeldbank, ODMH, Stinis, ROV Zuid-Holland, Han Weber, Platform Slappe Bodem;
Provincie Zuid-Holland, gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen, Zuidplas

VORMGEVING

Gemeente Gouda